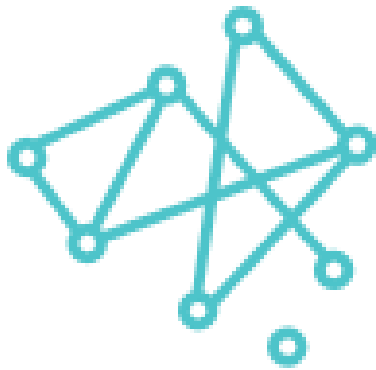

Senter for krisepsykologi

Årsrapport forskning 2016

Innhold

Forord	2
HOVEDTREKK VED FORSKNINGSVIRKSOMHETEN	3
Grunnlaget for forskning ved SFK	3
Forskerkompetanse	4
Pågående forskningsprosjekter	4
<i>Etterlatte foreldre, søsken og nære venner etter Utøya terroren 22. juli 2011</i>	4
<i>Sosial nettverksstøtte når en forelder har kreft – en RCT studie</i>	6
<i>Systematisk tidlig intervensjon for etterlatte - en mixed metode studie</i>	7
<i>«Kreften endret mitt liv» - en mixed metode studie av unge voksne kreftoverlevende</i>	9
<i>Tilknytning til andre forskningsprosjekter</i>	10
Forskningsgrupper og faglig samarbeid	11
Forskningsfinansiering	14
DOKTORGRADER	16
Stipendiater	16
<i>'Only a friend'</i>	17
<i>Improving social support for child-rearing parents facing spousal cancer</i>	18
Avlagt doktorgrad	19
Review	20
PUBLISERING	20
Bøker	21
Publiserte fagfellevurderte artikler	22
Aksepterte artikler under trykking	25
Artikler under review	26
Populærvitenskapelige artikler, kronikker og blogger	27
FORMIDLING, VEILEDNING OG UTDANNING	28
Undervisning og kurs	28
Faglig veiledning	29
Mentorordningen	32
Utdanning	32
<i>Sorgutdanning</i>	33
<i>Flykningers psykiske helse</i>	33
KONKLUSJON	34

Forord

Senter for Krisepsykologi (SFK) er et non-profit AS, der senterets faglige profil er knyttet til spisskompetanse på klinisk virksomhet, forskning og kompetanseformidling innen fagfeltet sorg, traumer og krise. Den faglige virksomheten i en klinisk avdeling bestående av 15 spesialister i klinisk psykologi/kliniske psykologer, og en forskningsavdeling som i 2016 har bestått av 7 forskere i større eller mindre stillinger. Sosiolog og professor Kari Dyregrov var forskningsleder fram til august 2016 da hun gikk over i et professorat ved Høgskolen i Bergen, og undertegnede overtok som forskningsleder.

Selv med få ansatte, har senteret også i 2016 jobbet godt med sine forskningsprosjekter, noe som gjenspeiles i et høyt publikasjonsnivå. I denne årsrapporten for forskning ved SFK presenteres hovedtrekk ved senterets forskningsvirksomhet og en mer detaljert rapportering for prosjekter, doktorgradsarbeid og publisering:

- I del A presenteres hovedtrekk ved forskningsvirksomheten med oversikt over ansatte og kompetanse, pågående forskningsprosjekter, forskningsgrupper og faglig samarbeid, samt finansiering av senterets forskning.
- I del B presenteres informasjon om pågående doktorgrader og stipendiater ved senteret, samt avlagte disputaser.
- Del C gir oversikt over senterets publisering, med en detaljert oversikt over vitenskapelige og populærvitenskapelige publikasjoner, bøker og senterets undervisningsvirksomhet.
- Del E gir en oversikt over SFK sin formidlingsvirksomhet, faglig veiledning og utdanningsvirksomhet.

Bergen, mars 2017,

May Aasebø Hauken (forskningsleder)

HOVEDTREKK VED FORSKNINGSVIRKSOMHETEN

GRUNNLAGET FOR FORSKNING VED SFK

SFK sin visjon er at vi gjennom klinisk virksomhet, forskning og kunnskapsformidling hjelper mennesker i krise og utvikler økt kompetanse, for stadig å bli bedre. For å nå denne visjonen anser vi at et tett samarbeid mellom vårt kliniske arbeid og forskning er en helt grunnleggende for å møte mennesker i krise på en mest mulig kompetent måte og utvikle effektive forebyggings- og behandlings tiltak. Forskningsbasert kunnskap er en forutsetning og et virkemiddel for å møte utfordringene som samfunnet stadig står overfor på dette fagfeltet. Formidling av forskningsbasert kunnskap skal sikre at både fagfolk og allmennheten får tilgang til den beste og til mest oppdaterte kunnskapen innen fagfeltet kriser, traume og sorg. I et samfunnsøkonomisk perspektiv er det også svært viktig å kunne identifisere effektive tiltak som kan minimere menneskelig lidelse og dermed også samfunnets utgifter. Omfattende og god forskningsvirksomhet ved SFK skal bidra til:

- Praksisnær og forskningsbasert kunnskap innen krise, traume og sorg.
- Innsikt i empiriske, teoretiske og metodiske problemstillinger innen vårt fagfelt.
- Rekruttere og beholde dyktige og kompetente medarbeidere.
- Samarbeid med nasjonale og internasjonale miljøer innen forskning som gir ny kunnskap og sikrer kvalitet.
- Veiledningskompetanse på mastergrads- og PhD nivå.
- Etablering av studier innen fagfeltet i samarbeid med universitets – og høyskolesektoren

Senterets forskning skal ha en høy forskningsetisk standard og bygger på vedtatte lover og reguleringer.

FORSKERKOMPETANSE

I 2016 var det til sammen knyttet 7 forskere til senterets forskningsavdeling i ulike stillingsprosenter; Atle Dyregrov, Kari Dyregrov, Pål Kristensen, Iren Johnsen, Mariana Pereira, Mette Senneseth og May Hauken. Av disse har fem forskere (1 sosiolog, 3 psykologer, 1 sykepleier) dr. grad og to av disse har i tillegg professorkompetanse. Tre av disse har doktorgrader på sorg ved traumatiske dødsfall og én har doktorgrad på konsekvensene av alvorlig sykdom. I tillegg har senteret to doktorgradskandidater, én sosiolog, én sykepleier.

PÅGÅENDE FORSKNINGSPROSJEKTER

I 2016 arbeidet senterets forskere i hovedsak med fire forskningsprosjekter, og disse presenteres kort i det følgende.

Etterlatte foreldre, søsken og nære venner etter Utøya terroren 22. juli 2011

Bakgrunn: I terrorhandlingene den 22.07 ble til sammen 77 mennesker ble drept, hvor de fleste (69) ble drept på Utøya. Utøya-drapene alene innebærer at om lag 200 - 220 foreldre/steforeldre og søsken/stesøsken mistet et barn eller en bror eller en søster, i tillegg til at flere hundre unge mennesker mistet en kjæreste eller nær venn eller venninne.

Målsettingen med denne studien er å øke vår kunnskap om etterlatte foreldre, søsken, partnere og nære venners etterlattes sorgreaksjoner og psykososiale situasjon etter drapene på Utøya, og gi råd til hjelpeapparat, nettverk, skole og arbeidsplasser om den hjelp og støtte de etterlatte trenger.

Utvalg: Studien omfatter etterlatte foreldre/steforeldre, søsken/stesøsken (som ikke selv var på Utøya), etterlatte partnere og deres barn og nære venner av avdøde (som ikke selv var på Utøya).

Metode: Dette er en longitudinell ikke-eksperimentell studie, med tre måletidspunkt. Her undersøkes forekomst av og mulige sammenhenger mellom traume- og sorgreaksjoner, belastninger etter drapene, funksjon på jobb og skole, mestring, og hjelp- og støttetiltak.

Datainnsamling i dette prosjektet er nå avsluttet. Første datainnsamling (spørreskjema) ble gjennomført våren 2013, andre datainnsamling (spørreskjema og dybdeintervju på et underutvalg) høsten 2013, og tredje og siste datainnsamling (spørreskjema) høsten 2014.

Status og resultater: Forskerne har i 2016 arbeidet med publisering av artikler.

Resultater fra studien før 2016 er presentert på senterets nettsider:

<https://www.krisepsyk.no/forskning/prosjekter/etterlatte-etter-220711-terroren-paa-utoeya/>. Publikasjoner for 2016 er presentert i Del C.

Tilknyttede forskere: Studien ledes av professor dr. Philos Kari Dyregrov som har hovedfokus på etterlatte foreldre, med prosjektmedarbeiderne dr. Philos Pål Kristensen som har hatt hovedfokus på søsken og stipendiat Iren Johnsen på venner.

Sosial nettverksstøtte når en forelder har kreft – en RCT studie

Bakgrunn: Hvert år opplever nesten 3500 barn at mor eller far får en kreft. Både kreftsyke foreldre og deres partnere etterspør mer hjelp og langvarig sosial støtte. Nære personer rundt familien ønsker å være til støtte og hjelp, men at de ofte er usikre på hvordan kan gjøres.

Målsetting: Hensikten med studien er å øke kunnskapen om hvordan det sosiale nettverket kan hjelpe barn som har en mor eller far som lever med en kreftsykdom.

Målgruppe: Familier der mor eller far lever med en kreftdiagnose (ansett type og stadium) og har omsorg for hjemmeboende barn under 18 år – samt familiens sosiale nettverk.

Metode: Gjennom en RCT – studie å undersøke effekten av et kort opplæringsprogram for foreldrene og de støttepersonene familien selv velger.

Datainnsamling: Frisk forelder, ett barn mellom 8-18 år har fylt ut spørreskjema fem ganger (ved oppstart og etter ca. 3,6,9 og 12 måneder). Deltakerne ble fordelt i en forsøksgruppe og i en kontrollgruppe gjennom loddtrekning. Støttepersonene fylte ut spørreskjema 3 ganger.

Status og resultater: Forskerne har i 2016 i hovedsak arbeidet med å analysere og publisere data, og studien ble formelt avsluttet 31.12.2016. Resultater fra studien før 2016 er presentert på senterets nettsider:

<https://www.krisepsyk.no/forskning/prosjekter/sosial-nettverksstoette-og-kreft/>.

Publikasjoner for 2016 er presentert i Del C.

Tilknyttede forskere: Studien ble ledet av PhD May Aa. Hauken som har hatt hovedfokus på barna, og stipendiat Mette Senneseth som har hovedfokus på frisk forelder.

Systematisk tidlig intervensjon for etterlatte - en mixed metode studie

Bakgrunn: Sorg og komplisert sorg har blitt assosiert med varige negative og kostbare helseeffekter, spesielt om dødsfallet skjer plutselig og om de etterlatte er barn. Det finnes det få studier som har undersøkt virkningen av tidlig kriseintervensjon etter et plutselig dødsfall, men etterlatte etterlyser systematisk hjelp etter brå død.

Målsetting: Hensikten med undersøkelsen er å generere kunnskap og kompetanse om tidlig hjelp til etterlatte familier som brått mister en partner/forelder ved hjelp av et nytt program som kalles STIE.

Målgruppe: Etterlatte partnere og deres barn mellom 12 og 18 år, som plutselig og uventet mister en partner eller forelder ved dødsfall.

Metode: En gjennomførbarhetsstudie som bruker et longitudinelt mix-metode design.

Intervensjon: Systematisk Tidlig Intervensjon for Etterlatte (STIE) innebærer at hjelp starter innenfor de første dagene etter et plutselig og uventet tap. STIE fokuserer på en tidlig og fleksibel intervensjon tilpasset den enkeltes og familiens behov og skal sikre ivaretagelse av barns behov.

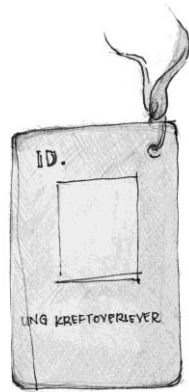
Status og resultater: Det viste seg at det var svært vanskelig å rekruttere deltakere, og vi måtte endre prosjektet til en utforskende pilotstudie tilknyttet brukernes nytte, programutvikling og gjennomføring. Rekrutteringsproblemene fortsatte imidlertid, og av etiske grunner ble studien avslutte i januar 2017. Forskerne fokusere nå på å skrive følgende artikler om tidlig kriseintervensjon etter et dødsfall:

- a) En artikkel om utfordringene tilknyttet prosjektgjennomføring.
- b) En 'mix-methods systematic review' som søker å gi en oversikt over litteraturen som omhandler tidlig hjelp til etterlatte familier som brått mister en partner/forelder.
- c) En artikkel om brukerperspektivet for å diskutere tidsrammer, mål og innhold av tidlig hjelp til etterlatte.

Tilknyttede forskere: Prosjektet ledes av PhD Mariana Pereira, og professor Kari Dyregrov og professor Atle Dyregrov er prosjektmedarbeidere. Mer om prosjektet kan leses på våre hjemmesider:

<https://www.krisepsyk.no/forskning/prosjekter/stie/>

«Kreften endret mitt liv» - en mixed metode studie av unge voksne kreftoverlevende

Bakgrunn: Unge kreftpasienter/kreftoverlevende er en liten, men sårbar gruppe kreftpasienter. Tidligere forskning synliggjør at unge kreftoverlevende sliter med mange fysiske og psykososiale senvirkninger etter kreftsykdom og behandling, men vi har svært lite kunnskap om de disse psykososiale utfordringene og behovene de har gjennom hele sykdomsforløpet.

Målsetting: Det overordnede målet med studien er å få bedre kunnskap og innsikt i unge kreftpasienter/kreftoverlevendes erfaringer, psykososiale behov og utfordringer i forskjellige stadier av sykdomsforløpet, fra diagnose til rehabilitering.

Målgruppe: Unge voksne kreftoverlevende i alders-gruppen 18 - 35 år.

Metode: En mixed-metode studie med et parallelt konvergent design. Kvalitative data (dybde intervju) og kvantitative data (spørreskjema) er samlet 5 ganger over en periode på ett år.

Datainnsamling: Datainnsamling i dette prosjektet er gjennomført og bygger på upubliserte data fra May Haukens doktorgradsprosjekt; "Kreftbehandlingen var bare halve jobben".

Status og resultater: Dette postdoc prosjektet startet 1.9.2016 og skal vare til 31.8.2019. Postdocen er finansiert av Kreftforeningen. Resultatene er tenkt publisert som 7 vitenskapelige artikler publisert i internasjonale tidsskrifter, i tillegg til populærvitenskapelige artikler og foredrag. Mer om prosjektet kan leses på våre hjemmesider: <https://www.krisepsyk.no/forskning/prosjekter/kreften-endret-mitt-liv/>

Tilknyttede forskere: May Hauken er postdoc, veiledet av Torill B. Larsen ved Hemilsenteret på UIB.

Tilknytning til andre forskningsprosjekter

Flere av senterets forskere har i 2016 også vært involvert i andre fagutviklings – og forskningsprosjekter både nasjonalt og internasjonalt, der noen av disse er:

- «Forskningsbasert evaluering av dødsstedsundersøkelser ved plutselig og uventet barnedød.», PhD Pål Kristensen, Nasjonalt Kunnskapssenter om Vold og Traumatisk Stress (NKVTS)
- «Mentaliserings-baseret familieintervention, når en forælder har kreft – et pilotprosjekt» prosjektleder og postdoc Anette Hauskov Graungaard ved Forskningsenheden for Almen Praksis, København. Professor Kari Dyregrov og PhD May Hauken i Advisory Board.
- PhD prosjektet: «Kreftkoordinatorens rolle i tverrfaglig samarbeid innenfor kreftrehabilitering» ved Høgskolen i Oslo, stipendiat Nataskja-Elena Kersting Lie (M.Sc), hovedveileder professor Per Koren Solvang (HIO) og biveileder PhD May Aasebø Hauken (SFK)
- Fagutviklingsprosjektet: «Kreftkoordinator i primærhelsetjenesten», prosjektleder/kreftsykepleier Tone Steinfeld Askøy kommune, PhD May Hauken veileder.

-
- Pilotstudien: «Kreftrehabilitering i Askøy kommune: Utprøving av en rehabiliteringsmodell i primærhelsetjenesten – en pilotstudie», prosjektleder Oddbjørg Løken Askøy kommune, PhD May Hauken veileder.

FORSKNINGSGRUPPER OG FAGLIG SAMARBEID

SFK har også i 2016 hatt en egen forskergruppe som består av senterets forskere samt sentrale samarbeidspartnere, ledet av forskningsleder. Gruppen har hatt 9 møter dette året, 5 i vårsemesteret og 4 i høstsemesteret. Hver møte har hatt en spesifikk agenda basert på innspill fra forskerne. Forskergruppe har i 2016 bestått av:

- Professor Kari Dyregrov, SFK
- Professor Atle Dyregrov, SFK
- PhD Rolf Gjestad, Haukeland Universitets Sykehus
- PhD May Aa. Hauken
- Dr. Philos Pål Kristensen, SFK
- PhD stipendiat Iren Johnsen, SFK
- PhD Mariana Pereira, SFK
- PhD stipendiat Mette Senneseth, SFK
- Professor Jon Christian Laberg, Psykologisk fakultet, Universitetet i Bergen
- Professor Stig Berge Mathiessen, BI/Psykologisk fakultet Universitetet i Bergen

I tillegg til dette har senterets forskere hatt interne forskermøter hver 14 dag, der status og aktuelle problemstillinger har blitt diskutert. De fleste av de pågående forskerprosjektene har også knyttet til seg et Advisory Board som har møttes ca. en gang i året.

Forskere og stipendiater ved SFK er også aktivt med i andre forskningsgrupper tilknyttet sitt fagfelt, noe vi anser som svært viktig for styrking av vår kompetanse, fagmiljø, nettverk og samarbeid. Ansatte har i 2016 vært aktive i følgende forskningsgrupper – og forskningsnettverk:

- **Barns Beste forskernettverk**

Dette er en nasjonal og tverrfaglig forskningsgruppe med fokus på forskning og formidling av kunnskap om barn som har foreldre med somatiske, psykiske og/eller rusrelaterte lidelser. For mer informasjon se: http://www.sshf.no/pasient_/kompetansentre_/barnsbeste_/nettverk_/forskernettverk

- **Forskningsgruppe for operativ psykologi**

Dette er en tverrfaglig forskergruppe med fokus på menneskelige faktorer i situasjoner der liv, helse eller grunnleggende verdier er truga. For mer informasjon se: <http://www.uib.no/fg/oprg>

- **Nettverk for forskning og fagutvikling innen kreftrehabilitering**

Dette er et nasjonalt og tverrfaglig nettverk for forskning og fagutvikling innen kreftrehabilitering vil stimulere til økt forskning på effekten av rehabilitering ved kreftsykdom. For mer informasjon se: <http://kreftrehabilitering.no/>

- **Social Influences and Processes in Adolescent Health (SIPA)**

Dette er en internasjonal og tverrfaglig forskningsgruppe ved Hemil senteret på Universitetet i Bergen som fokuserer på sosiale forhold og prosesser knyttet til helse i barne – og ungdomsår. For mer informasjon se: <http://www.uib.no/rg/sipa>

- **Koordineringsgruppen for forskning 22. juli, Helsedirektoratet.**

Dette er en gruppe som har koordinert all forskning knyttet til terroren 22 juli 2011. For mer informasjon: <http://www.oslo->

universitetssykehus.no/omoss_/avdelinger_/koordineringsgruppen-forskning-22-juli

- **Internasjonal forskningsgruppe tilknyttet 22. juli terroren.**
Dette er en gruppe med internasjonale forskere fra Nederland, USA, Finland, England, Danmark.
- **Forskningsgruppen 'Sosiale relasjoner og helse' ved Høgskolen i Bergen.**
Denne forskergruppen fokuserer på bedre innsikt i sammenhenger mellom sosiale relasjoner og helse er viktig for å kunne utvikle kunnskapsbaserte tiltak i behandlingsapparat og forebyggende arbeid.
For mer informasjon: <http://www.hib.no/om-hogskolen/senter-for-kunnskapsbasert-praksis/forskning/sosiale-relasjoner-og-helse/>
- **Forskningsgruppen 'Psykisk helse'**
Denne forskningsgruppen er også tilknyttet Høgskolen i Bergen og har fokus på psykisk helse.
- **The international association for suicide prevention (IASP)**
- **PsykNetVest forskergruppe**

SFK har et utbredt kontaktnett med nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere. Nasjonalt samarbeider senteret med spesialist- og primærhelsetjenesten, i tillegg til universiteter og høyskoler over hele landet i form av undervisning og veiledning. Professor Kari Dyregrov hadde 20% bistilling på Høgskolen i Bergen inntil hun 1.8.16 gikk over i en full professorstilling samme sted, og har etter dette en 20% bistilling ved SFK. Atle Dyregrov har 20% bistilling ved Psykologisk fakultet på Universitetet i Bergen.

I vår forskning har vi et stort fokus på brukermedvirkning og i våre forskningsprosjekter samarbeider vi tett med ulike brukerorganisasjoner, og i 2016

har dette inkludert Kreftforeningen, Landsforeningen for uventet krybbedød, LEVE, og Støttegruppen for 22. juli.

Senteret har også et utbredt internasjonalt samarbeid med ulike samarbeidspartnere i Danmark, Sverige, Island, Nederland, Tyrkia, Portugal mfl. SFK har også et tett samarbeid med Nordic Center for Excellence på Island (<http://nordress.hi.is/>). Tre av senterets forskere har bla vært på studiebesøk på Universitetet i Minho i Portugal høsten 2016. I tillegg har flere av de ansatte deltatt på internasjonale forskningskonferanser både med innlegg og som deltakere dette året.

FORSKNINGSFINANSIERING

De pågående forskningsprosjektene ved senteret er finansiert gjennom søknader til offentlige instanser som Norges Forskningsråd og Helsedirektoratet, men også gjennom privat finansiering fra SFK, Egmont fonden og Statoil. Siden SFK er et privat AS, får senteret ikke noen form for offentlig tilskudd. Senterets forskning til nå har derfor vært avhengig av ekstern full-finansiering. Dette innebærer også dekning av leie til kontorer og administrative utgifter osv. Alle forskerne er dermed kun tilsatt på prosjektbasis, noe som medfører en midlertidig og usikker arbeidssituasjon. Tabell 1 viser finansieringskilder for de pågående forskningsprosjektene.

Tabell 1: Finansieringskilder til senterets pågående forskningsprosjekt

<i>Prosjekt</i>	<i>Finansiering</i>
22. juli prosjektet	Egenfinansiering SFK Egmont Fonden Helsedirektoratet
Sosial støtte og kreft	Forskningsrådet Helsedirektoratet
SEIB	Statoil Egenfinansiering SFK
Kreften endret mitt liv	Kreftforeningen

FoU-arbeidet ved SFK i løpet av et kalenderår omfatter mange ulike aktiviteter innenfor de ulike fasene i forskningsprosessen. I tillegg til å arbeide med senterets pågående forskningsprosjekter, har forskerne parallelt arbeidet med å utvikle nye prosjekter og søke finansiering til disse. I 2016 har SFK utarbeidet og søkt finansiering til følgende prosjekter som er presentert i tabell 2:

Tabell 2: Nye prosjektsøknader 2016

Prosjektnavn	Type prosjekt	Finansieringskilde	Status søknad
Social network support and cancer: An implementation study of optimizing social network support for families living with parental cancer	Forsknings-prosjekt over 5 år søkt med 12 millioner	Norges forskningsråd	Avslått
"Hvordan hjelpe etterlatte venner?"	Skrivestipend	Landsforeningen for uventet barnedød	Innvilget med kr. 70.000,-
" Å miste en venn - En oppfølgingsstudie av unge voksne som brått opplever å miste en nær venn".	Postdoc	Eckbos legat	Under behandling

DOKTORGRADER

STIPENDIATER

Utvikling av ny kunnskap gjennom vitenskapelige prosesser er svært viktig for SFK, og senterets stipendiater er derfor et viktig bidrag inn i SFK sin kjernevirksomhet. I 2016 har senteret hatt to doktorgradsstipendiater, Iren Johnsen og Mette Senneseth. Stipendiatene er viktige tilskudd til senterets forskningen gjennom at de dels kommer utenfra og har med seg nye og ulike faglige impulser, samtidig som de er et bindeledd til universiteter i inn- og utland. Begge stipendiatene har vært tilknyttet doktorgradsprogrammet ved Psykologisk fakultet, Institutt for samfunnspsykologi ved Universitetet i Bergen, og har fått sin pålagte doktorgradsopplæring gjennom forskerskolen Clinical and Developmental Psychology (CDP). De har begge biveiledere ved UIB og hovedveiledere ved SFK.

Nedenfor følger en kort presentasjon av kandidatene og deres forskningsprosjekter.

‘Only a friend’

The bereavement process of young adults who have lost a friend to a traumatic death. A mixed methods study

Iren Johnsen er cand. polit./ sosiolog og har vært ansatt som stipendiat på SFK i tidsrommet 2013 – 2016. Iren sitt doktorgradsprosjekt er en del av en større longitudinal forskningsstudie kalt: ‘Bereaved parents, siblings and friends after Utøya July 22nd 2011’, gjennomført på SFK i tidsrommet 2013 og 2016. Studien fokuserer på nære venner til dem som ble drept på Utøya 22 juli 2011.

Hovedmålet med avhandlingen er å øke kunnskapsgrunnlaget knyttet til hva unge voksne står overfor når de mister en venn gjennom traumatisk død. I tillegg til å utforske nivået av sorg og traumereaksjoner, undersøker studien mulige sammenhenger mellom reaksjoner, stressnivå og konsekvenser for funksjon på skole og i jobb, og den faktiske mottatte og ønskede hjelp og støtte (både fra profesjonelle hjelpere og deres sosiale nettverk). Studien er en prospektiv, ikke eksperimentell mixed metode studie, og består av både kvantitative (spørreskjema) samlet inn på tre tidspunkt over en periode på 21 måneder og kvalitative data i form av dybdeintervju ble gjennomført 28 måneder etter drapene.

Studien består av tre artikler og en kappe, med innlevering i april 2016. Professor Kari Dyregrov har vært hovedveileder, professor Jon Laberg ved Psykologisk fakultet, UiB og professor Stig Berge Mathisen ved BI har vært biveiledere. Iren leverte sin avhandling i september 2016, og disputerte for doktorgraden ved UIB 7. september 2016 (se senere).

Improving social support for child-rearing parents facing spousal cancer

A randomized controlled trial of the effectiveness of the Cancer PEPSONE program

Mette Senneseth er psykiatrisk sykepleier med master i helsefag og stipendiat ved SFK i perioden 2013-2016. Mette sitt doktorgradsarbeid er en del av en større RTC studie kalt: 'Social network support and cancer. A RCT study on optimizing social network support to increase parental care capacity for children living with a parent with cancer' som gjennomføres på SFK i tidsrommet 2013 til 2016.

Hovedformålet med dette doktorgradsarbeidet er å øke kunnskapsgrunnlaget for sosial nettverksstøtte og kreft for familier som lever med en kreftsyk forelder. I dette arbeidet testes effekten av et psykoedukativt program for familier som lever med foreldrekreft og deres sosiale nettverk. Stipendiaten har et hovedfokus på den friske forelderens situasjon, og effekten av programmet på den friske forelderens sosiale støtte, mentale helse og livskvalitet.

Dette er en RCT studie, der data er samlet inn gjennom selvrapporterte spørreskjema på 3 tidspunkt over et halvt år. Doktorgradsarbeidet består av tre artikler og en kappe, og kandidaten leverte inn sin avhandling på UIB i desember 2016. PhD May Aa. Hauken har vært hovedveileder (fra august 2015), professor Jon Laberg ved Psykologisk fakultet (hovedveileder fra 2013 – 2015), UiB og professor Stig Berge Mathisen ved BI har vært biveiledere.

Mette leverte sin avhandling 'Improving social network support for partners facing spousal cancer while caring for minors. A randomized controlled trial.' For bedømming på UIB 19 desember 2016.

AVLAGT DOKTORGRAD

Iren Johnsen forsvarte avhandlingen: “Only a friend’ – The bereavement process of young adults who have lost a friend to traumatic death” for graden philosophiae doctor 7. September 2016. Komiteen bestod av Signe Hjelen Stige (komiteleder, UiB), Maja O'Connor (1. opponent, Universitetet i Århus) og Lars Weisæth (2. opponent, Universitetet i Oslo). Irene Johnsens prøveforelesning hadde tittelen: “Grief in a cultural perspective: Knowledge status and directions for future research.”

Iren rett før disputas

Iren med stolte veiledere etter disputas

Selve prosjektet er presentert tidligere. Avhandlingen består av en kappe og de tre artiklene:

1. Johnsen, I., Laberg, J. C., Matthiesen, S. B., Dyregrov, A., & Dyregrov, K. (2015). Psychosocial functioning after losing a close friend in an extreme terror incident. *Scandinavian Psychologist*, 2, e5.
<http://dx.doi.org/10.15714/scandpsychol.2.e5>.
2. Johnsen, I., & Dyregrov, K. (2015). “Only a Friend”: The Bereavement Process of Young Adults After the Loss of a Close Friend in an Extreme Terror Incident - A Qualitative Approach. *OMEGA—Journal of Death and Dying*, 0 (0), 1–19.

-
3. Johnsen, I., Dyregrov, K., Matthiesen, S. B., & Laberg, J. C. (in review). Long-term reactions to the loss of a close friend in an extreme terror incident. Death Studies.

Professor Kari Dyregrov (SFK) har vært hovedveileder, mens professor Stig Mathissen (BI) og professor Jon Kristian Laberg har vært biveiledere. Avhandlingen er publisert i sin helhet på UIB's BORA på følgende nettside:

<http://bora.uib.no/handle/1956/12834>

REVIEW

Forskere ved SFK har i 2016 også fungert som reviewere (fagfelle vurdering) i flere internasjonale tidsskrift, blant annet:

- Death Studies
- Omega
- Scandinavian Psychologist
- TNPF
- Suicidologi Online
- Cancer Nursing
- Journal of Adolescent and Young Adult Oncology

PUBLISERING

Forskning er en langsom og omfattende prosess, der summen av de forskningspublikasjonene som utgis i et kalenderår, ikke utgjør et helt presist uttrykk for den samlede forskningsproduksjonen utført ved SFK i 2016. For å gi et bilde av forskningsaktiviteten ved senteret har vi derfor valgt å presentere både publiserte, aksepterte og innsendte bidrag.

BØKER

Underlid, K., Dyregrov, K., & Thuen, F. (Red.) 2016. Krevende livserfaringer. Oslo: Cappelen Damm Akademisk Forlag.

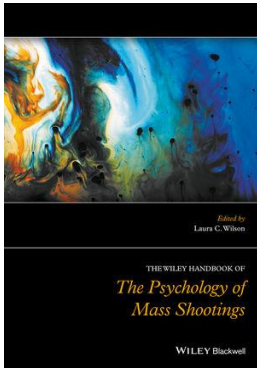
Boken er en fagfelleverdert vitenskapelig antologi. Den bidrar med kunnskap om hvordan ulike typer krevende livserfaringer og -utfordringer gir seg uttrykk hos den som opplever dem, og hvordan helse- og sosialarbeideren kan utgjøre en forskjell gjennom måten en kommer den enkelte i møte på. Boken er

primært skrevet for studenter i helse- og sosialfagutdanningene, men også profesjonelle hjelpere vil ha nytte av boken. I tillegg til at Kari Dyregrov har vært en av redaktørene for boken, har hun også skrevet eller vært medforfatter på følgende kapitler i boken:

- Dyregrov, K. (2016). Når verden snues på hodet – etterlatte ved unaturlig død.
- Thuen, F., & Dyregrov, K. (2016). Krevende liv, krevende jobber - Utfordringer og suksesskriterier for hjelperne.
- Underlid, K., Thuen, F., & Dyregrov, K. (2016). Krevende liv og krevende livserfaringer.

Dyregrov, K. (2016). Etterlatte og sårbare grupper etter traumatiske tap. I: Enebakk, V., Ingierd, H., & Refsdal, N. O. (red.), De berørte etter 22. juli. (s. 52-72). Oslo: Cappelen Damm Akademisk. ISBN-13 (15) 9788202522056
Doi:10.17585/noasp.6.12

Dyregrov, K. Dyregrov, A., & Kristensen, P. (2016). Public Relief Efforts From an International Perspective. I L. Wilson (Red.). *The Wiley Handbook of the Psychology of Mass Shootings* (ss. 293-311). Wiley-Blackwell.

I tillegg er følgende bokkapittel under trykking:

Idsoe, T., Dyregrov, A. & Dyregrov, K. (in press). School-based interventions. In M. A. Landolt, M. Cloitre, & U. Schnyder (Eds.), *Evidence Based Treatments for Trauma-Related Disorders in Children and Adolescents*. Switzerland: Springer.

PUBLISERTE FAGFELLEVRURDERTE ARTIKLER

Her presenteres publiserte publikasjoner av ansatte ved SFK i vitenskapelige tidsskrifter og forlag med fagfelleevaluering. Listen er sortert alfabetisk etter forfatter.

1. Appel, C., Johansen, C., Christensen, J., Fredriksen, K., Hjalgrim, H., Dalton, S., Dencker, A., Dige, J., Bøge, P., Dyregrov, A., et al. (2016). Risk of use of antidepressants among children and young adults exposed to the death of a parent. *Epidemiology*, 27, 578–585. DOI: 10.1097/EDE.0000000000000481
2. Barron, I., Abdallah, G., Heltne, U. (2016). Randomized Control Trial of Teaching Recovery Techniques in Rural Occupied Palestine: Effect on Adolescent Dissociation, *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 25:9, 955-973, DOI:10.1080/10926771.2016.1231149
3. Barron, I., Abdallah, G., Heltne, U. (2016). Case study quasi-qualitative analysis of peer group supervision of a child trauma recovery program in occupied Palestine. *Journal of Child & Adolescent Trauma*

-
4. Dyregrov, A., & Dyregrov, K. (2016). Barn som mister foreldre [Children who lose parents]. *Scandinavian Psychologist*, 3, e9.
<http://dx.doi.org/10.15714/scandpsychol.3.e9>
 5. Dyregrov, K. & Kristensen, P. (2016). Selv om traumet er nasjonalt, er sorgen privat. *Scandinavian Psychologist*.
 6. Dyregrov, K. & Kristensen, P. (2016). Even though the trauma is national, the grief is private. *Scandinavian Psychologist*.
 7. Dyregrov, A., Dyregrov, K., Straume, M., & Grønvold Bugge, R. (2016). Weekend gatherings for bereaved family members after the terror killings in Norway in 2011, *Bereavement Care*, 35, 1, 22-30. DOI: 10.1080/02682621.2016.1160616
 8. Dyregrov, K., Kristensen, P., & Dyregrov, A. (2016). In what ways do bereaved parents after terror go on with their lives, and what seems to inhibit or promote adaptation during their grieving process? A qualitative study. *Omega – Journal of Death and Dying*. Published online before print June 8, 2016. dx.doi.org/10.1177/0030222816653851
 9. Dyregrov, K., Kristensen, P., & Dyregrov, A. (2016). Etterlattes opplevelser av medienes rapportering etter Utøya-terroren. *Norsk Medietidsskrift*, 23, 3, 1–15. DOI: 10.18261/issn.0805-9535-2016-03.
 10. Hauken, M., Viken, L. (2016) «It made me think a little different” – a qualitative study of young adult cancer survivors experiences of using cognitive therapy in rehabilitation”. *Journal of Psychosocial Rehabilitation*, 20 (1), 27-44
 11. Heltne, U., Dyregrov, A., Dyregrov, K. (2016): “Death scene investigation: parents’ experiences” . *Scandinavian Journal of Forensic Science*, 22 (2): 57-63 - doi: 10.1515/sjfs-2016-0009.
 12. Høeg, B. L., Appel, C. W., Heymann-Horan, A. B. von, Frederiksen, K., Johansen, C., Bøge, P., Dencker, A., Dyregrov, A., Mathiesen, B. B., &

-
- Bidstrup, P. E. (2016). Maladaptive coping in adults who have experienced early parental loss and grief counseling. *Journal of Health Psychology*, 1359105316638550. <http://doi.org/10.1177/1359105316638550>
13. Johnsen, I., & Dyregrov, K. (2016). “Only a friend”: The bereavement process of young adults after the loss of a close friend in an extreme terror incident – A qualitative approach. *Omega – Journal of death and dying*. DOI: 10.1177/0030222815622956
14. Kristensen, P., Dyregrov, K., Dyregrov, A., & Heir, T. (2016). Media Exposure and Prolonged Grief: A Study of Bereaved Parents and Siblings After the 2011 Utøya Island Terror Attack. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*. Advance online publication. <http://dx.doi.org/10.1037/tra0000131>.
15. Nævdal, R., Gravdal, H. W., Laberg, J. C., & Dyregrov, K. (2016). Should the population limit its exposure to media coverage after a terrorist attack? *Scandinavian Psychologist*, 3, e6. <http://dx.doi.org/10.15714/scandpsychol.3.e6>
16. Omerov P., Pettersén, R., Titelman, D., Nyberg, T., Steineck, G., Dyregrov, A., & Nyberg, U. (2016). Encountering the body at the site of the suicide: a population-based survey in Sweden. *Suicide and Life-Threatening Behavior*. April 25. (Epub ahead of print). doi: 10.1111/sltb.12260
17. Pereira, M., Dyregrov, A., Hauken, M., Senneseth, M., Dyregrov, K. “Systematic Early Intervention for Bereaved: Study protocol of a stepped wedge randomized controlled trial with families who suddenly lose a partner/parent”. *JMIR Res Protoc*, 2016; 5(3), e152.
18. Senneseth M, Hauken M, Matthiesen SB, Gjestad R, Laberg JC (2016). Facing spousal cancer during child-rearing years: do social support and hardiness moderate the impact of psychological distress on quality of life? *Cancer Nursing*, 2016. DOI:10.1097/NCC.0000000000000379.[Epub ahead of print]

-
19. Senneseth M, Dyregrov A, Laberg JC, Matthiesen SB, Pereira M, Hauken M. Facing spousal cancer during child-rearing years: the short-term effects of the Cancer-PEPSONE programme – a single-center randomized controlled trial. *Psycho-Oncology*, 2016. DOI: 0.1002/PON.4329. [Epub ahead of print]
 20. Søvting, G., Dyregrov, A., & Dyregrov, K. (2016). Because I'm Also Part of the Family. Children's Participation in Rituals After the Loss of a Parent or Sibling: A Qualitative Study From the Children's Perspective. *OMEGA-Journal of Death and Dying*, 73(2): 141-158. DOI:10.1177/0030222815575898
 21. Thordardottir, E. B., Valdimarsdottir, U. A., Hansdottir, I., Hauksdóttir, A., Dyregrov, A., Shipherd, J. C., ... Gudmundsdottir, B. (2016). Sixteen-year follow-up of childhood avalanche survivors. *European Journal of Psychotraumatology*, 7. <http://doi.org/10.3402/ejpt.v7.30995>

AKSEPTERTE ARTIKLER UNDER TRYKKING

1. Barron, I., Dyregrov, A., Abdallah, G., & Jindal-Snape, D. Complicated Grief in Palestinian Children and Adolescents, *Journal of Child and Adolescent Behaviour*.
2. Hauken, M., Senneseth, M., Dyregrov, A., Dyregrov, K.. Anxiety and the Quality of Life of Children Living with Parental Cancer". In press in *Cancer Nursing*
3. Hauken, M.Aa, Larsen, T.M.B, Holsen, I, Fismen, E.: "Back on track" – A mixed-method study on complex rehabilitation of young adult cancer survivors. Accepted for publication in *International Journal of Mixed Methods*.
4. Heltne, U, Dyregrov A & Dyregrov K. Death scene investigation: parents' experiences. Accepted for publication in *Scandinavian Journal of Forensic Science*

-
5. Kristensen, P., Dyregrov, K., Dyregrov, A. Hva er forskjellene mellom Forlenget sorgforstyrrelse og depresjon? Tidsskriftet for Norsk Legeforening.

ARTIKLER UNDER REVIEW

1. Appel, C., Johansen, C., Fredriksen, K., Hjalgrim, H., Dalton, S., Dencker, A., Dige, J., Bøge, P., Dyregrov, A., et al. Depressive symptoms and quality of life in adulthood after grief counseling due to of early parental loss. Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology.
2. Hauken, M., Pereira, M., Senneseth, M. "The effects on children's anxiety and quality of life of a psychoeducational program for families living with parental cancer and their network - an RCT study". Cancer Nursing
3. Kersting-Lie, N.; Solvang-Koren, P.; Hauken, M.Aa. "Providing Coherent Services and Support for Cancer Patients" - A Qualitative Study of Norwegian Cancer Coordinators'. Experiences of their Function. Cancer Nursing
4. Kersting Lie, N., Larsen, T.M.B., Hauken, M.Aa. "Coping with change and uncertainty during cancer treatment. A qualitative study of young adult cancer patient's perceived main coping domains and connected coping strategies throughout the treatment trajectory." Journal of Cancer Care
5. Kristensen, P., Dyregrov, A., Heir, T., Dyregrov, K., Straume, M., Grønvold Bugge, R., Weisæth, L. Returning to the scene of the catastrophe. Bereaved family members' experiences of visiting the site of death after disasters and terror. European Journal of Psychotraumatology.
6. Kristensen, P., Dyregrov, A., Weisæth, L., Straume, M., Dyregrov, K., Heir, T., Grønvold Bugge, R. Optimizing visits to the site of death for bereaved families after disasters and terror. Disaster Medicine and Public Preparedness.

-
7. Senneseth M, Dyregrov A, Matthiesen SB, Pereira M, Hauken M. "Improving social network support for partners facing spousal cancer while caring for minors: four-month outcomes of a single-center randomized controlled trial." Cancer Nursing.

POPULÆRVITENSKAPELIGE ARTIKLER, KRONIKKER OG BLOGGER

1. Dyregrov, A. (2016): Den livgivende, men besværlige søvnen. SFK fagblogg januar. <https://www.krisepsyk.no/fagblogg/den-livgivende-men-besvaerlige-soevnen/>
2. Dyregrov, A. Når ansatte er i sorg. Fagblogg SFK, april 2016. <https://www.krisepsyk.no/fagblogg/naar-ansatte-er-i-sorg/>
3. Dyregrov, A. (2016). 22. juli tretthet. Kronikk i Dagbladet den 19.7. 16
4. Dyregrov, A. Sorgmeldingen og sorgdiagnose. SFK sin fagblogg august 2016 <https://www.krisepsyk.no/fagblogg/sorgmelding-og-sorgdiagnose/>
5. Dyregrov, A. Voldtekt rammer kvinner på mange livsområder. SFK sin blogg september 2016. <https://www.krisepsyk.no/fagblogg/voldtekt-rammer-kvinner-paa-mange-livsomraader/>
6. Dyregrov, K. Om å forske på sorg og krise. SFK sin fagblogg juni 2016. <https://www.krisepsyk.no/fagblogg/om-aa-forske-paa-sorg-og-krise/>
7. Dyregrov, K., & Kristensen, P. (2016). Selv om traumet er nasjonalt, er sorgen privat. Kronikk. <http://psykologisk.no/2016/02/selv-om-traumet-er-nasjonalt-er-sorgen-privat/>
8. Dyregrov, K., & Kristensen, P. (2016). Even if the trauma is national, the grief is private. Scandinavian Psychologist. <http://psykologisk.no/sp/2016/04/e7/>
9. Gravdal, H., Nævdal, R., & Dyregrov, K. (2016). Medieterroren. Ofre etter terror bør skjerme seg fra mediedekningen i den grad dette er mulig. Morgenbladet. Kronikk 08.04.16.

-
10. Hauken, M.: «Kreftbehandlingen var bare halve jobben» - en mixed-metode studie av rehabilitering av unge kreftoverlevende». Tidsskrift for Kreftskykepleie, 2016, 2.
 11. Hauken, M. «Se hele meg og ikke bare det at mamma er syk.». Fagblogg BarnsBeste september 2016. <https://barnsbesteblogg.com/2016/09/>
 12. Kristoffersen, J. I. Hjelp til hjelpere: en gammel tanke –en ny trend? SFK sin fagblogg oktober 2016.
<https://www.krisepsyk.no/fagblogg/hjelp-til-hjelpere-en-gammel-tanke-en-ny-trend/>
 13. Kverme, B. Bruk av forestillingsteknikker i behandling av traumer. En psykologistudents erfaringer fra praksis i Sør-Afrika. SFK sin fagblogg mai 2016. <https://www.krisepsyk.no/fagblogg/en-psykologistudents-erfaringer-fra-praksis-i-soer-afrika/>
 14. Midtbust, L.G, Steinshamn, T., Geithus, F.M. Akutte kriser krev langsiktig tenkning. SFK fagblogg mars 2016. (Psykologistudenter SFK).
<https://www.krisepsyk.no/fagblogg/akutte-kriser-krever-langsiktig-tenking/>
 15. Vinjevoll, M. Spørsmål om voldtekt. SFK sin fagblogg mai 2016.
<https://www.krisepsyk.no/fagblogg/spoersmaal-om-voldtekt/>

FORMIDLING, VEILEDNING OG UTDANNING

UNDERVISNING OG KURS

Både forskere og klinikere ved Senter for Krisepsykologi har også i 2016 vært etterspurte foredragsholdere både internasjonalt og nasjonalt, og holdt foredrag på en rekke seminarer og kurs både for ulike fagprofesjoner og allmennheten. I tillegg har ansatte også presentert sin forskning på en rekke nasjonale og internasjonale konferanser. I år har vi dessverre ikke klart å telle opp alle disse.

I tillegg til den eksterne formidlingsaktiviteten, har senteret dette året også arrangert flere kurs innen vårt fagfelt. Disse er vist i tabell 3.

Tabell 3: Kurs arrangert av SFK i 2016

TITTEL KURS	Målgruppe	STED	DATO	FORELESER
Hvordan støtte kriserammede barn og unge i skole og fritid?	Lærere, rektorer, skolepersonell	Bergen	25 april	Unni Heltne, Marianne Straume Mette Senneseth
Å hjelpe noen som lever med alvorlig sykdom	Helsepersonell	Bergen	26.april	Elin Hordvik, Unni Heltne, May Hauken
Å være leder når ansatte rammes av kriser og dødsfall	Ledere, MS personell, tillitsvalgte	Bergen	27. april	Atle Dyregrov May Hauken
Forståelse, utredning og behandling av kronisk traumatisering	Psykologisk fagpersonell	Bergen	5 dager i april	Arne Blindheim og Marianne Straume
Behandling av kronisk traumatisering	Psykologisk fagpersonell	Ålesund	20-21. juni	Ellert Nijenhuis Arne Blindeim
Kronisk traumatisering og strukturell dissosiasjon av personligheten 3. og 4	Psykologisk fagpersonell	Bergen	7-8 april og 23. og 24. juni	Ellert Nijenhuis (Arne Blindeim)

FAGLIG VEILEDNING

Senterets forskere og klinikere driver også en utstrakt veiledningsvirksom tilknyttet prosjekter, hovedoppgaver og til studenter på PhD og master nivå samt klinisk praksis,. En oversikt over FOU veiledning er gitt i tabell 4 og klinisk veiledning i tabell 5.

Tabell 4: Forsknings- og prosjektveiledning

Veileder	Kandidat	Prosjekttittel	Til- knytning	Type prosjekt	Type veiledning
Kari Dyregrov og Pål Kristensen	Rakel Reigstad og Hilde Bekkeheien	Alkoholbruk og sorgforløp blant etterlatte etter 22. juli	UIB/SFK	Hovedopp- gave på profesjons- studiet i psykologi	Hoved- veileder
Kari Dyregrov	Iren Johnsen	Etterlatte venner etter 22.7.11	SFK/UIB	PhD	Hoved- veileder
Atle Dyregrov	Mariana Pereira	STIE-prosjektet	SFK	Forsknings- studie	Prosjekt- veileder
May Hauken	Mette Senneseth	Social network support and cancer	UIB/SFK	PhD	Hoved- veileder
May Hauken	Nataskja Kersting Lie	Cancer coordinators	HIO	PhD	Bi-veileder
May Hauken	Tone Steinfeldt	Kreftkoordinator i primærhelsetjenesten	Askøy kommune	Prosjekt- veiledning	Hoved- veileder
May Hauken	Oddbjørg Løken	Kreftrehabilitering i primærhelsetjenesten	Askøy kommune	Prosjektveil- edning	Hoved- veileder

Tabell 5: Klinisk veiledning

Veileder	Type	Hvem	Sted
Atle Dyregrov	Gruppe	Psykologer vedrørende barn, unge og sorg	Danmark
Atle Dyregrov	Individuell	Psykolog på Svalbard Oppfølging etter ras	Privatpraksis
Atle Dyregrov	Gruppe	Skole og barnehage Svalbard	Offentlig
Arne Blindheim	Gruppe	Boenheten	Bergen kommune
Arne Blindheim	Gruppe	Havnøy Barnevern,	Tønsberg
Arne Blindheim	Gruppe	Psykologer ved Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk	Helse Bergen
Arne Blindheim	3 grupper	Traumeveiledning voksne	Bergen
Arne Blindheim	Gruppe	Solli	Bergen
Arne Blindheim	Individuell	3 psykologer	Bergen
Arne Blindheim	7 grupper	EMDR veiledning	Bergen
Arne Blindheim	Individuell	EMDR veiledning	Bergen
Unni Heltne	Individuell	Psykologi studenter i ekstern praksis	UIB
Unni Heltne	Gruppe	Kommune-psykologer	Fjell kommune
Christine Lien	Gruppe	Styve gard	

Veileder	Type	Hvem	Sted
Marianne Straume	Gruppe	Leger Onkologisk poliklinikk HUS	Bergen
Marianne Straume	Gruppe	Sykepleiere onkologisk poliklinikk HUS	Bergen
Marianne Straume	Gruppe	Livskrisehjelpen	Bergen
Marianne Straume	Gruppe	Barnevernet for enslige mindreårige flyktninger	Bergen
Marianne Straume	Gruppe	Enslige mindreårige tiltak Voss,	Voss
Marianne Straume	Gruppe	Barntraumeteamet i Norrköping og Lindköping	Sverige
Elin Mæhle	Gruppe	SMISO	Bergen

MENTORORDNINGEN

I 2016 inngikk SFK en avtale med det Psykologisk fakultet vedrørende en mentorordning til nye studenter som starter opp på psykolog studiet. Mentorordningen er veiledende grupper hvor studenter på samme kull kan dele og reflektere over sine erfaringer, og utfordringene i studiet og yrket, samtidig som de blir kjent med erfarne psykologer. Syv av psykologene ved SfK veileder 11 grupper med til sammen 90 studenter. Ordningen skal gå over de 2 første årene av profesjonsstudiet i psykologi og skal utvides til å gjelde nye studenter høsten 2017.

UTDANNING

SFK har gjennom mange år undervist på en rekke ulike kurs, høyskoler og universiteter både nasjonalt og internasjonalt, men det er først i de senere årene vi

har samarbeidet med Universitetet i Bergen i utvikling av spesifikke utdanningstilbud. Her har vi vært sentral både i utvikling og gjennomføringen av sorgutdanningen på UiB i tillegg til at vi dette året har startet arbeidet med å utvikle en videreutdanning tilknyttet flyktningers psykiske helse.

Sorgutdanning

SFK etablerte i samarbeid med Universitet i Bergen en sorgutdanning på 15 studiepoeng i 2015. Sorgutdanningen er en videreutdanning på deltid over to år som skal gi studentene bedre kunnskaper om sorg i møte med menneske som har opplevd tap. Utdanningen tar for seg teori rundt vanlig- og komplisert sorg, og skal gi evidens- og erfaringsbasert kunnskap om intervensjon og behandling av sorg. Praksisnær undervisning og øvinger skal gjøre studentene i stand til å hjelpe enkeltpersoner, familier og lokalsamfunn som er i sorg. Ansatte fra SFK har stått for majoriteten av undervisningen, og i 2016 fullførte rundt 40 studenter denne utdanningen. Søknaden til nytt kull har vært meget høy, der det nå står deltakere på venteliste til nytt kull som starter våren 2017.

Flyktningers psykiske helse

På bakgrunn av den store tilstrømmingen av traumatiserte flykninger til Norge, SFK sitt samarbeid med Bergen kommune om psykologtjenester til flykninger i Bergen kommune og interesse fra UIB, har vi dette året begynt på et arbeid om å utvikle en videreutdanning tilknyttet flyktningers psykiske helse. Videreutdanningen er foreløpig planlagt til 15 studiepoeng på deltid over to år. Målsettingen er å gi studentene bedre kunnskap og handlingsberedskap i møte med flyktningers psykiske helse. Utdanningen vil fokusere på evidens- og forskningsbasert kunnskap om flyktningers psykiske helse og aktuelle intervensjoner i arbeidet for å bedre flyktningers psykiske helse.

KONKLUSJON

Senter for krisepsykologi har også i 2016 hatt en stor FOU produksjon. Vi har dette året publisert 21 artikler i peer review tidsskrift, noe som tilsier en svært høy forskningsproduksjon sett i forhold til antall ansatte forskere. Arbeid med forskning og publisering av artikler er en tidkrevende prosess, der bare deler av arbeidet kommer fram i antall publiserte artikler og bokkapitler. For å illustrere dette, er i tillegg 5 vitenskapelige artikler akseptert og under trykking og 7 artikler er innsendt og under review, mens 1 bokkapitler er akseptert/under trykking. I tillegg til dette har senteret produsert 15 populærvitenskapelige artikler, kronikker og blogger. Forskerne har i 2016 også veiledet studenter og fagfolk på ulike nivå, samt fungert som reviewere for flere nasjonale og internasjonale vitenskapelige tidsskrift. Senteret har i 2016 hatt to doktorgradsstipendiater, der den ene disputerte i høsten 2016, mens den andre leverte sin avhandling i desember 2016.

I 2016 har senterets ansatte også hatt en utstrakt formidlingsvirksomhet på internasjonale og nasjonale konferanser, kurs og seminarer. Årsrapporten viser også at ansatte på SFK driver en utbredt veiledningsvirksomhet både for studenter på ulike nivåer og for klinisk praksis. I tillegg har senteret vært sentrale i gjennomføring av første kull på sorgutdanning i samarbeid med Universitetet i Bergen på 15 studiepoeng.